

SXEDIO.FJ7

28.7.1948: Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΠΑΥΛΟΣ ΜΙΛΑ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΛΕΙ ΘΥΕΛΛΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΩΝ

Τα τελευταία χρόνια της δεκαετίας του **1940** η Ελλάδα, παρά τα διαβήματα των Κυπρίων προς την ελληνική Κυβέρνηση, συνέχιζε να αποφεύγει να εγείρει τους ενωτικούς πόθους των Κυπρίων στη Βρετανία, πιστεύοντας ή ελπίζοντας ότι η χώρα που κατείχε την Κύπρο θα έλυσε το Κυπριακό, σύμφωνα με τους πόθους των κυπρίων και θα επέτρεπε τελικά τη Ένωση από μόνη της ή έπειτα παο συνομιλίες.

Η δύσκολη οικονομική κατάσταση στην οποία βρισκόταν η Ελλάδα, λίγα μόλις χρόνια μετά τη γερμανική κατοχή και με τον εμφύλιο να κατατρώγει τα σωθικά της, δεν είχε πολλές επιλογές και ούτε τη δυνατότητα να συγκρουσθεί με τη Βρετανία.

Στις **27** Ιανουαρίου **1947** σύμφωνα με τα πρακτικά της Ελληνικής Βουλής ο πρωθυπουργός Δ. Μάξιμος ξεκαθάρισε τη θέση του:

" Η Κυβέρνησις, ομιλούσα περί των εθνικών μας θεμάτων αποβλέπει μετά συγκινήσεως προς την Μεγαλόνησον της οποίας παραμένουν ακλόνητοι οι δεσμοί με τη μητέρα πατρίδα και της οποίας οι πόθοι ευρίσκουν βαθείαν ανταπόκρισιν εις την συνείδησιν του Έθνους (χειροκροτήματα). Η εξωτερική πολιτική της Ελλάδος έχει χαραχθή κατά τρόπον ομόφωνον και όλα τα πολιτικά κόμματα είναι η πολιτική της "ίσης φιλίας" προς όλους τους μεγάλους συμμάχους"

Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι η Κυβέρνηση απέφευγε να θίξει το Κυπριακό μια και ακόμα χρειαζόταν κάθε δυτική συμπαράσταση και οικονομική βοήθεια το έκαμνε αυτό ο "ανεύθυνος" Βασιλέας Παύλος.

Σε συνέντευξη του στον αμερικανό δημοσιογράφο Σάϊρους Σουλσμπέγκερ, (**28.7.1948**) ανέφερε ότι η Ελλάδα υποστήριζε την Ένωση και

προχώρησε μάλιστα να προσφέρει ανταλλάγματα στους Αγγλους σε περίπτωση που θα δέχονταν να δώσουν την Κύπρο στην Ελλάδα.

Τα ανταλλάγματα ήταν βάσεις στην Κύπρο ή και στην Κρήτη.

Είπε ο Βασιλιάς Παύλος:

"Ασφαλώς η Ελλάς επιθυμεί και θα εξακολουθήσει επιθυμούσα την μετ' αυτής Ένωσιν της Κύπρου και είναι δύσκολον να εννοήση τις διατί η Ένωσις αύτη δεν επετεύχθη ακόμη. Το επιχείρημα ότι η Ένωσις δυνατόν να είναι αντίθετος προς την βετιτανικήν ασφάλειαν, δεν ευσταθεί εάν η Κύπρος παρεχωρείτο εις τη Ελλάδα, ως επιθυμεί η μεγίστη πλειοψηφία του πληθυσμού της τούτο ουδόλως θα ήτο αντίθετον προς την διατήρησιν εις τη νήσον οίωσδήποτε στρατιωτικών βάσεων υπό της Μ. Βρετανίας.

Επιπλέον εάν το ζήτημα ηδύνατο να ρυθμισθή εντός του πλαισίου της Οργανώσεως των Ηνωμένων Εθνών, η Ελλάς θα ήτο διατεθειμένη να παράσχη προς τη Μ. Βρετανίαν και τας Ηνωμένας Πολιτείας περαιτέρω ευκολίας διά βάσεις εν Κρήτη ή αλλαχού εξαιρουμένης βεβαίως της Δωδεκανήσου, η οποία παρεχωρήθη εις την Ελλάδα υπό τον όρον να μείνη ανοχύρωτος.

Αι βάσεις αύται θα ήσαν μόνον προς όφελος της Ελλάδος και ολοκλήρου του κόσμου, ταυτοχρόνως δε η αποκατάστασις της ελληνικής κυριαρχίας εις την Κύπρον θα ήτο σύμφωνος προς τους ποθους όχι μόνον της Κύπρου, αλλά και των απανταχού Ελλήνων".

Πριν ακόμα αρχίσουν οι αντιδράσεις από τους Αγγλους, ο υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας Κ. Τσαλδάρης επενέβη την επομένη της δημοσίευσης τους για να να κολάσει τα πράγματα και τη θύελλα που προέβλεπε ότι θα ακολουθούσε.

Είπεν ότι οι δηλώσεις του Βασιλέα έγιναν κατά τη διάρκεια συνομιλίας και σε τέτοιες περιπτώσεις δεν αποδίδεται το νόημά τους και άφησε να εννοηθεί ότι δεν τον συνεβουλεύθηκε ο Βασιλέας και ότι μόνο οι επίσημες ανακοινώσεις και δηλώσεις που γίνονταν σε συνεργασία με την Κυβέρνηση δέσμευαν τον

πρωθυπουργό Σοφούλη:

"Πρόκειται περί συνομιλίας την οποίαν έσχεν η Α. Μ. ο Βασιλεύς μετά φίλου διακεκριμένου ξένου δημοσιογράφου, η δημοσίευσίς της οποίας, ως είναι φυσικόν, εις τοιούτου είδους συνομιλίας δεν αποδίδει πάντοτε και το πνεύμα των λεχθέντων. Είναι γνωστόν ότι προκειμένου περί δημοσίων ανακοινώσεων η Α. Μ. δεν προβαίνει εις αυτάς άνευ συνεννοήσεως μετά της κυβερνήσεως, η οποία και φέρει την ευθύνη αυτών".

Όπως ανέμενε ο Τσαλδάρης οι αντιδράσεις ήσαν άμεσες. Και αυτές ήταν από τρεις κατευθύνσεις: Τη Βρετανία, την Τουρκία και τη Σοβιετική Ένωση ακόμη.

Η Βρετανία προέβη σε διάβημα προς την ελληνική Κυβέρνηση και ταυτόχρονα παρουσίασε και αυτή τον Βασιλέα σαν ανεύθυνο πρόσωπο.

Σε ανακοίνωση της η αγγλική Κυβέρνηση ανέφερε ότι ο Βασιλέας "είναι ελεύθερο άτομο που ζει σε ελεύθερη χώρα και δικαιούται να εκφέρει τις γνώμες του".

Όταν, όμως, οι δημοσιογράφοι ζήτησαν από το Φόρεϊν Όφφισ δήλωση, εκπρόσωπος του διάβασε προηγούμενη δήλωση του Κυβερνήτη της Κύπρου ότι ούτε μελετάτο η παραχώρηση της Κύπρου στην Ελλάδα ούτε διεξάγονταν με την Ελληνική Κυβέρνηση συνομιλίες με ένα τέτοιο στόχο.

Η Τουρκία καταδίκασε τις δηλώσεις του Βασιλιά ενώ η Σοβιετική Ένωση τα έρριψε στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Μετέδωσε ο ανταποκριτής του Σοβιετικού Πρακτορείου "Τας" από την Ουάσιγκτων:

"Οι επίσημοι Αμερικανικοί κύκλοι χαρακτήρισαν τις δηλώσεις του Βασιλιά της Ελλάδας για την Κύπρο ότι εκφράζουν την προσωπική γνώμη του Βασιλιά. Ανεπίσημα όμως ψιθυρίζεται ότι οι δηλώσεις του Βασιλιά της Ελλάδας έγιναν καθ' υπόδειξη της αμερικανικής Κυβέρνησης".

Όσα όμως αναγκάστηκε να πει ο Τσαλδάρης πιεζόμενος από το διάβημα της Βρετανίας και τις

άλλες αντιδράσεις, τα ανέρεψε, σαν κόπασαν οι αντιδράσεις, ο επίσημος ραδιοφωνικός σταθμός των Αθηνών στις **26** Αυγούστου **1948**.

Σε σχόλιο του για την κατάσταση στην Κύπρο και τη Βόρειο Ηπειρο ο συνεργάτης του ραδιοσταθμού Σβολόπουλος τόνισε:

"Η άρνησις της ικανοποιήσεως των πόθων του Κυπριακού λαού τον δυναμώνει εις τον αγώνα του. Είναι καιρός οι μεγάλοι μας σύμμαχοι να εκτελέσουν το χρέος των προς την Ελλάδα διά της αποδώσεως εις αυτήν της Βορείου Ηπείρου και της Κύπρου, η στιγμή της απελευθερώσεως της Βορείου Ηπείρου και της Κύπρου έφθασε πλέον".

Αυτά που είπε ο Βασιλέας και μετέδωσε ο ραδιοσταθμός των Αθηνών αποτελούσαν και μια έμμεση, αλλά σαφή θέση, εναντίον του σχεδίου των Αγγλων για παραχώρηση αυτοκυβέρνησης και σήμαιναν ότι Ελλάδα και Εθναρχία, ακολουθούσαν την ίδια γραμμή, αλλά πάντοτε με μια Ελλάδα να έχει δυσκολίες, λόγω των δεσμεύσεων που αναλάμβανε έναντι της βοήθειας που έπαιρνε για τελική συντριβή των αντιπάλων της.